

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/125966,Polska-olimpiada-na-amerykanskej-ziemi.html>

Plakat Pierwszej Polskiej Olimpiady w Pittsburghu, 1938 r. (dokument z zespołu: Archiwum Sokolstwa Polskiego w Ameryce, przechowywanego w Archiwum IPN w Warszawie)

ARTYKUŁ

Polska olimpiada na amerykańskiej ziemi

OKRES HISTORYCZNY

(1922-1939) II Rzeczpospolita

Autor: EWA WÓJCICKA 25.06.2026

W dniach 25-26 czerwca 1938 roku w Pittsburghu odbyła się pierwsza Polska Olimpiada, zorganizowana przez Sokolstwo Polskie w Ameryce (Polish Falcons of America).

Idea Polskiej Olimpiady zrodziła się w czasie XXI Walnego Zjazdu w New Haven w lipcu 1936 r.

Święto Sokolstwa

Inicjatorem wydarzenia był Gustaw Pieprzny, ówczesny naczelnik Sokolstwa, a decyzja nie została podjęta przypadkowo.

Przyczyną był złoty jubileusz polskiego Sokolstwa w Stanach Zjednoczonych oraz sukcesy sportowe Stanisławy Walasiewicz (właściwie: Stefanii Walasiewicz, w USA znanej jako Stella Walsh, należącej do Okręgu Sokolego w Cleveland), która m.in. na Igrzyskach Olimpijskich w Los Angeles w 1932 r. zdobyła złoty medal w biegu na 100 metrów.

Planowano organizację tego wydarzenia sportowego co cztery lata, między kolejnymi walnymi zlotami.

Pierwsza Olimpiada odbyła się na *Pitt Stadium* w Pittsburghu w dniach 25-26 czerwca 1938 r.

Artykuł pt. „Olimpiada tryumfem całej Polonji” opublikowany na łamach magazynu „Sokół Polski. Urzędowy Organ Sokolstwa Polskiego w Ameryce”, Pittsburgh, R. XLII, z dnia 30 czerwca 1938 r. (dokument z zespołu: Archiwum Sokolstwa

Plakat Pierwszej Polskiej Olimpiady w Pittsburghu, 1938 r.
(dokument z zespołu: Archiwum Sokolstwa Polskiego w Ameryce, przechowywanego w Archiwum IPN w Warszawie)

Program Pierwszej Polskiej Olimpiady w Pittsburghu, 1938 r.
(dokument z zespołu: Archiwum Sokolstwa Polskiego w Ameryce, przechowywanego w Archiwum IPN w Warszawie)

Konkurencje sportowe

W zmaganiach sportowych wzięli udział nie tylko członkowie Sokola, ale również innych organizacji polonijnych, m.in.: Związku Narodowego Polskiego, Unii Polskiej w Ameryce, Zjednoczenia Rzymsko-Katolickiego, Związku Polek w Ameryce.

W zmaganiach sportowych wzięli udział członkowie Sokoła i innych organizacji polonijnych.

Konkurowano w następujących dyscyplinach: lekkoatletyka (biegi na różne dystanse, bieg przez płotki, skok wzwyż z rozbiegu, w dal, trójskok w dal, skok wzwyż o tyczce, pchnięcie kulą, rzut dyskiem, oszczepem), pływanie oraz skoki do wody, zawody gimnastyczne (konkurencje indywidualne dla kobiet i mężczyzn na przyrządach: na drążku, poręczach, na koniu wszerz z łękami, ćwiczenia na równoważni).

Ponadto rozegrano zawody akrobatyczne oraz w podnoszeniu ciężarów. W tych dyscyplinach brali udział tylko mężczyźni. Olimpiada przewidywała także zawody lekkoatletyczne dla młodzieży w wieku od 14 do 16 lat w następujących dyscyplinach: biegi, skok w dal, rzut piłką koszykową.

**Przygotowania do biegu
mężczyzn podczas Pierwszej
Polskiej Olimpiady. Pittsburgh,
Pensylwania, 1938 r. (fot. z
zespołu: Archiwum Sokolstwa
Polskiego w Ameryce,
przechowywanego w Archiwum
IPN w Warszawie)**

Stanisława Walasiewicz w Pierwszej Polskiej Olimpiadzie w Pittsburghu zdobyła osiem medali (fot. z zespołu: Archiwum Sokolstwa Polskiego w Ameryce przechowywanego w Archiwum IPN w Warszawie)

Stanisława Walasiewicz w czasie biegu przez plotki. Zdjęcie opublikowane w dzienniku „Sokół Polski. Urzędowy Organ Sokolstwa Polskiego w Ameryce”, Pittsburgh, R. XLII, z dnia 7 VII 1938 r., (fot. z zespołu: Archiwum Sokolstwa Polskiego w Ameryce, przechowywanego w Archiwum

IPN w Warszawie)

Stanisława Walasiewicz w czasie biegu (fot. z zespołu: Archiwum Sokolstwa Polskiego w Ameryce przechowywanego w Archiwum IPN w Warszawie)

Wielki sukces

W numerze „Sokoła Polskiego” z 30 czerwca 1938 r. opublikowano artykuł pod tytułem „Olimpiada tryumfem całej Polonji” i podano nazwiska zwycięzców w poszczególnych konkurencjach.

Wśród kobiet triumfowała Stanisława Walasiewicz. Wygrała w dziewięciu z dziesięciu konkurencji sportowych, w których brała udział.

Wśród kobiet triumfowała Stanisława Walasiewicz. Wygrała w dziewięciu z dziesięciu konkurencji sportowych, w których brała udział: w biegach na różnych dystansach oraz w pchnięciu 8-funtową kulą, rzucie piłką koszykową, dyskiem i oszczepem. Natomiast wśród mężczyzn nie było głównego faworyta. Tu pojawiali się różni zwycięzcy.

Pierwszą polską olimpiadę określono jako ogromny sukces. Wzięło w niej udział ok. 7000 zawodników. Sukces

organizacyjny i sportowy wydarzenia upamiętniono w broszurze pt. „Pierwsza Polska Olimpiada w Ameryce” z przedmową ówczesnego prezesa Sokolstwa, druha Teofila Antoniego Starzyńskiego.

**Medal w pływaniu. Pierwsza
Polska Olimpiada w Pittsburghu,
1938 r. (artefakt z zespołu:
Archiwum Sokolstwa Polskiego w
Ameryce, przechowywanego w
Archiwum IPN w Warszawie)**

Nagroda Centralnego Instytutu

Wychowania Fizycznego imienia

Pierwszego Marszałka Polski

Józefa Piłsudskiego w Pierwszej

Polskiej Olimpiadzie w

Pittsburghu, 1938 r. (artefakt z

zespołu: Archiwum Sokolstwa

Polskiego w Ameryce,

przechowywanego w Archiwum

IPN w Warszawie)

Więcej interesujących materiałów na profilu **Archiwum IPN**

COFNIJ SIĘ